

I. RAIDĪJUMU ATBILSTĪBA SABIEDRISKĀ PASŪTĪJUMA UZDEVUMIEM

Noklausoties raidījumu ierakstus producentu grupas vietnē <http://www.pimyusimlatgola.lv/>, Raidījumu cikls pilnvērtīgi vai daļēji īsteno Elektronisko Plašsaziņas līdzekļu likuma 71. panta 1. daļā noteiktos sabiedriskā pasūtījuma uzdevumus:

- atspoguļo sabiedrības viedokļu daudzveidību;
- nodrošina objektīvu, neatkarīgu un tematiski līdzsvarotu ziņu, analīzes un komentāru veidošanu par notikumiem Latgales reģiona novados;
- izglīto iedzīvotājus un veicina viņos pilsonisku izpratni par politikas, ekonomikas, kultūras, vides un sociālajiem jautājumiem, nodrošinot to sistēmisku aptvērumu;
- veicina sabiedrības integrāciju un saliedētību uz latviešu valodas pamata;
- nodrošina latgaliešu rakstu valodas kā vēsturiska latviešu valodas paveida saglabāšanu, aizsardzību, attīstību un lietošanu;
- popularizē Latvijas vēsturi un kultūras vērtības;
- sekmē nacionālās identitātes apzināšanos Latvijas, Eiropas un globālajā telpā, kā arī reģionālās un lokālās identitātes izpausmes un attīstību Latvijā;
- ar dokumentāriem un mākslinieciskiem līdzekļiem veicina Latvijas vēstures un mūsdienu procesu izpratni un veido priekšstatu par nākotnes attīstības iespējām;
- veido vidi brīvām un viedokļu ziņā daudzveidīgām diskusijām par sabiedrībai būtiskiem jautājumiem;
- attīsta mūsdienīgus un daudzveidīgus žanrus un formātus;

- veicina dažādu sabiedrības grupu pārstāvju līdzdalību programmu un raidījumu satura veidošanā, nodrošinot plašai auditorijai būtisku notikumu (sociālpolitisku, kultūras u.c.) tiešu atspoguļojumu;
- nodrošina atbildīgu un ilgtspējīgu žurnālistiku, kas garantē informācijas izpēti un analīzes kvalitāti;
- katrā raidījumā izskan arī informācija, ka tas sagatavots saskaņā ar līgumu ar NEPLP par sabiedriskā pasūtījuma izpildi.

II. SATURA UNIKALITĀTE UN RADOŠA PIEEJA TĒMU IZVĒLEI

“Pi myusim Latgolā” veidotāju priekšā patiešām jānoņem cepure, raugoties, ar kādu rūpību tiek izvēlēti raidījumos intervējamie cilvēki un tēmas. Ar nelieliem izņēmumiem (piemēram: “Pi myusim Latgolā” 09.06.2016 “Baznīcu nakts Baltinavā”) kopumā raidījumos intervējamie ir patiešām interesanti, ar īstu latgaliešu temperamentu un domāšanu apveltīti cilvēki, un par raidījumu autoru meistarību liecina gan spēja šos cilvēkus “atvērt” sarunai, gan daudzveidīgais tematu spektrs. Patiešām, uzslavas vērtā parādība!

III. DIKCIJA UN VALODAS LIETOJUMS

Raidījumu vadītāju balss tembrs ir patīkams, dikcija – skaidra un precīza, arī intonatīvi skanējums ir labs – neitrāls, informējošs, kurā jūtama cieņa pret savu darbu un klausītājiem. Tiesa gan, ieteikums raidījumu vadītājiem būtu piestrādāt pie tā, lai ieskaņotie teksti izklausītos nevis kā NOLASĪTI, bet gan kā DABISKS STĀSTĪJUMS – tas ir profesionalitātes jautājums, un šāda ieteikuma ievērošana piedotu raidījumiem vēl lielāku ticamības pakāpi un ļautu piesaistīt plašāku uzticamo klausītāju auditoriju. Ļoti nopietns jautājums ir latgaliešu

valodas lietojums un pareizība. Vēsturiski latgaliešu valodai ir izveidojušās dažādas izloksnes, kas profesionālam filologam ļauj diezgan precīzi noteikt, no kura konkrēta novada attiecīgais runātājs nāk. Tas, kas man pret "Pi myusim Latgolā" izraisa dziļas simpātijas, ir šo izlokšņu daudzveidība, kura ir precīzi jūtama valodas lietojumā. Taču – no otras puses – lai latgaliešu valoda varētu sekmīgi attīstīties un kļūt par mūsdienīgas Latvijas kultūras sastāvdaļu, publiskajā telpā strādājošajiem žurnālistiem būtu jāpieturas vismaz pie tām (piekrītu – patlaban ļoti trūcīgajām) pareizrūnas un pareizrakstības normām, kuras jau ir izveidotas, fiksētas un pieejamas. Risinājums, kuru es ieteiktu, ir – organizēt raidījumos lietotās valodas analīzes sesijas kopā ar tādiem atzītiem latgaliešu valodas speciālistiem, kā, piemēram, Lidija Leikuma u.c. speciālisti. Jāsaprot, ka latgaliešu valodas vārdnīcu un lietošanas normu veidošana diemžēl ir atpalikusi no otra latviešu valodas paveida – vidus dialekta. Turklāt atpalikusi par apmēram 100 gadiem. Līdz ar to valstī ir nepieciešams ļoti nopietns darbs, lai latgaliešu valoda no pašreizējā nereti "virtuves valodas" skanējuma pārtaptu par skaidri un saprotami normētu leksikas fenomenu, kurā var ne tikai sadzīvīskā līmenī sazināties, bet arī sagatavot nopietnas publikācijas, komunicēt par tehniskām, biznesa u.c. tēmām. Patlaban šajā virzienā notiek zināma kustība, taču tā nereti ir fragmentēta, un viennozīmīgi šim jautājumam netiek veltīta pienācīga uzmanība valsts līmenī. Uzsvēršu – šī nav "Pi myusim Latgolā" veidotāju problēma, kas liecinātu par viņu nekompetenci, bet gan paviršās attieksmes pret latgaliešu valodu valsts līmenī problēma. Dažādās izloksnes, kuras patlaban ir Latgales novadu fenomens, necietīs no tā, ka valoda kā tāda būs precīzi normēta no filoloģijas viedokļa. Tāpat kā vidus dialekta dažādās izrunas – izloksnes (Liepājā, Alūksnē, Talsos,

Madonā, Dunavā u.tml.) nav šķērslis ērtai vidus jeb baltiešu dialekta kā latviešu literārās valodas lietošanai visplašākajās dzīves jomās.

IV. TĀLĀKĀS ATTĪSTĪBAS VIRZIENI

Kā to jau ir atzinuši citi recenzenti, kopumā projekts "Pi myusim Latgolā" ir atzinīgi vērtējams un tas ir stabili kvalitatīvs savas nišas produkts. Pateicoties finansējumam, kas tiek piešķirts no valsts budžeta, šis projekts ir unikāls arī ar to, ka, lai gan tam nav pašam sava raidīšanas kanāla, tomēr tas izskan vairākās komerciālajās (privātajās) radiostacijās. Savukārt skumji ir apzināties faktu, ka "Pi myusim Latgolā" producenti ir spiesti veikt šo radiostaciju īpašniekiem samaksu par izmantoto ētera laiku. Normāla situācija būtu, ja radiostaciju īpašnieki maksātu par kvalitatīvu kontentu raidījumu autoriem. Taču šāda situācija diemžēl ir vērojama arī citos ietekmīgākos un mazāk būtiskos medijos, piemēram, "Re:TV", kur reģionālo TV ražotais saturs tiek izvietots virszemes apraides TV kanālā par maksu. Šāda situācija gan kropļo reklāmas tirgu, gan arī rada situāciju, kurā tiek degradēta žurnālistika, paverot iespējas manipulēt ar apmaksāta satura izvietojumu raidījumos, jo radio, TV un cita satura producentu grupas ir ieinteresētas strādāt ar peļņu. Es saskatu tālāku "Pi myusim Latgolā" attīstību kā ne tikai kultūras un kultūrvēstures norišu atspoguļotājam, bet gan kā raidījumam, kurš daudz aktīvāk iesaistās arī valsts mēroga sociālpolitiskajā dienas kārtībā.

Konkrētāk:

- taujājot Latgales iedzīvotājiem un viedokļu līderiem viņu domas par likumdošanu, valsts realizēto iekš- un ārpolitiku;

- salīdzinot latgaliešu un citu novadu iedzīvotāju viedokļus par valsts un ārzemju mediju dienaskārtības aktuālākajiem jautājumiem;
- lielāku uzmanību pievēršot Latgales politiķiem Saeimā un pašvaldībās, dodot tiem iespēju atskaitīties saviem vēlētājiem par to, kas paveikts vai nē un (otrajā gadījumā) – kāpēc nav paveikts?

Man nav šaubu, ka profesionālā varēšana šajā ziņā "Pi myusim Latgolā" veidotājiem nepietrūks, un šāds virziens ļautu vēl labāk un lietderīgāk izmantot katru "Pi myusim Latgolā" raidījumu producēšanai piešķirto eiro.

Juris Saukāns,

Filoloģijas maģistrs, žurnālists,

SIA "Mediju aģentūra A-Z" valdes loceklis

Tālr.: 29491166, e-pasts: juris.saukans@gmail.com

Rīgā, 2016.gada 12.septembrī.

KOPĪTA PAREIZA

SA "LIETUVĀ LATGALE"

valdes pr. - ja

R. Lafelīns

PEREKŅĒ

12.09.2016